

WIADOMOŚCI RYBACKIE

NR 8(23)
SIERPIEŃ 1992

Delegacje z Ludowej Republiki Chin, Japonii, Republiki Korei, Rzeczypospolitej Polskiej, Federacji Rosyjskiej i Stanów Zjednoczonych Ameryki spotkały się na "V Konferencji na temat Ochrony i Zarządzania Żywyimi Zasobami Morskimi Centralnej Części Morza Beringa" w Moskwie, w dniach 12-14 sierpnia 1992, aby przedyskutować sprawy dotyczące eksploatacji żywych zasobów morskich centralnej części Morza Beringa, szczególnie zasobów mintaja. Odbyły się już cztery konferencje na ten temat (luty 1991, sierpień 1991, listopad 1991 i kwiecień 1992).

Delegacje wyraziły swoje zaniepokojenie drastycznym spadkiem zasobów mintaja w centralnej części Morza Beringa, podkreślając znaczący spadek wielkości połowów począwszy od 1989 roku, w którym szczytowe połowy wyniosły ponad 1,4 mln ton. Całkowite połowy mintaja zarejestrowane w pierwszej połowie 1992 roku wyniosły mniej niż 11 000 ton, w porównaniu do około 173 000 ton i 503 000 ton w tych samych okresach 1991 i 1990. W świetle tak drastycznego spadku, wszystkie delegacje zgodziły się na dobrowolne zawieszenie połowów mintaja w centralnej czę-

dokończenie na str. 2

Moratorium na Morzu Beringa

Moratorium ...

Dokończenie ze str. 1

ści Morza Beringa, a państwa nadbrzeżne podejmują takie same środki w odniesieniu do tego stada w ich wyłącznych strefach ekonomicznych (EEZ). Zawieszenie obejmujące lata 1993 i 1994. O zawieszenie połowów zabiegały przede wszystkim kraje nadbrzeżne — Stany Zjednoczone i Rosja oraz po raz pierwszy Japonia. Kraje te oprócz bezpośredniego interesu w ochronie zasobów mintaja na Morzu Beringa zainteresowane są również uregulowaniem problemu połowów na wodach międzynarodowych w innych częściach świata. Ze względu na szybko rosnącą na świecie presję na rozwiązanie problemów zarządzania zasobami ryb na wodach międzynarodowych (Konferencja dot. Odpowiedzialnego Rybołówstwa w Cancun w Meksyku, "Szczyt Ziemi" w Rio de Janeiro, Brazylia oraz zbliżająca się (1993) Konferencja ONZ w tej sprawie) wyżej wymienionym krajom zależało na uzyskaniu porozumienia i zademonstrowaniu, że przy dobrej woli wszystkich zainteresowanych stron istnieje możliwość rozwiązywania problemów na obszarach międzynarodowych bez uciekania się do rozwiązań jednostronnych lub ekstremalnych.

W trakcie Konferencji w Moskwie grupa robocza wyłoni-

ła na spośród delegacji kontynuowała opracowywanie wstępnego tekstu konwencji rybackiej dla wód międzynarodowych Morza Beringa na podstawie tekstu negocjacyjnego, opracowanego przez grupę ekspertów na spotkaniu w Waszyngtonie, 28–29 stycznia 1992 roku.

Ze względu na pilność problemu, delegacje uzgodniły, że spotkają się ponownie na VI Konferencji, której gospodarzem będą Stany Zjednoczone. Wstępnie ustalono, że odbędzie się ono 11 stycznia 1993 w Waszyngtonie. Przewidziano możliwość wcześniejszego spotkania w innym kraju, co byłoby do ustalenia kanałami dyplomatycznymi.

Jest rzeczą wartą podkreślenia, że w okresie zawieszenia połowów na Morzu Beringa kontynuowane będą wspólne badania naukowe oraz tzw. zwiad przemysłowy, dokonywany przez dwa statki przemysłowe z każdego kraju. Dobrowolne zawieszenie połowów wygasa automatycznie z końcem 1994 roku i floty rybackie, w tym polska, będą mogły powrócić na łowiska Morza Beringa po tym okresie. Zgodnie z przewidywaniami naukowców w okresie zawieszenia połowów powinna nastąpić regeneracja stada mintaja w centralnej części Morza Beringa, które niestety zostało w ostatnich latach znacznie przełowione.

Połowy floty krajów Wspólnoty na wodach międzynarodowych

Z chwilą wprowadzenia w połowie lat siedemdziesiątych przez kraje nadmorskie wyłącznych stref ekonomicznych (WSE) obejmujących nie tylko pas wód przybrzeżnych (do 12 mil od brzegu), lecz strefę "przybrzeżną" o szerokości aż 200 mil morskich, gwałtownie skurczyły się możliwości połowów ryb na wodach międzynarodowych. Obecnie wyłączne strefy ekonomiczne (WSE) obejmują 35% całej powierzchni światowych mórz i oceanów, a na ich obszarze znajduje się 95% rozpoznanych i nadających się do eksploatacji zasobów morskich (tj. nie tylko ryb, lecz przede wszystkim zasobów różnych surowców zalegających pod dnem danego morza). Natomiast tylko 5% tych zasobów znajduje się na wodach międzynarodowych. Warunki i sposoby eksploatacji tych ostatnich zasobów regulują odpowiednie Konwencje Prawa Morza.

Rzecz jasna nie wszystkie kraje są w jednakowym stopniu zainteresowane w zapewnieniu sobie względnie swobodnego dostępu do zasobów ryb i innych organizmów żywych znajdujących się na wodach międzynarodowych. Nie wszystkie bowiem posiadają odpowiednio wyposażoną flotę rybacką i możliwości do prowadzenia połowów na bardzo odległych od kraju macierzystego akwenach. Nie należy jednak do grona takich państw ani Polska, która podejmuje w ostatnich miesiącach duże wysiłki w celu utrzymania przynajmniej części swojej floty dalekomorskiej na najbardziej wydajnych akwenach na Morzu Beringa i Ochockim, ani też kraje EWG. Cała flota rybacka krajów EWG, w tej liczbie także flota dalekomorska, należy do największych na świecie (po flocie byłego Związku Radzieckiego, Japonii i Chin). Połowy dokonywane przez tę flotę na wodach międzynarodowych jak również w ramach narodowych WSE (na podstawie wykupionych licencji połowowych lub zawartych porozumień rybackich) stanowią ok. jednej trzeciej ogółu połowów krajów EWG. Przykładowo w 1987 r. na ogólną ilość 6,2 mln ton ryb złowionych przez flotę rybacką Wspólnoty, 4,5 mln ton złowiono na wodach będących pod jurysdykcją EWG, a 1,7 mln ton na wodach znajdujących się pod jurysdykcją krajów trzecich i wodach międzynarodowych.

Władze Wspólnoty, podobnie jak i naszego kraju, zainteresowane są w utrzymaniu dotychczasowego prawa morza (obowiązuje konwencja międzynarodowych). Zgadza się jednak na wprowadzenie bardziej skutecznych środków kontroli i ochrony zasobów ryb, także na wodach międzynarodowych. Popierają również rozwój nowych, regionalnych organizacji rybackich oraz tworzenie nowych procedur rozwiązania sporów międzynarodowych. Wiadomo bowiem, że tylko poprzez zacieśnienie współpracy, a nie rywalizację międzynarodową (swoisty "wyścig po rybę") będzie można zapewnić racjonalne zarządzanie zasobami ryb na wodach międzynarodowych. Międzynarodowe konwencje prawa morza zapewniają odpowiednie ramy dla takiej współpracy międzynarodowej. Wspólnota Europejska należy do Organizacji Rybołówstwa Północno-Zachodniego Atlantyku (NAFO), Międzynarodowej Komisji Rybackiej Morza Bałtyckiego (IBSFC), Komisji Rybołówstwa Północno-Wschodniego Atlantyku (NEAFC), Północnoatlantyckiej Organizacji Ochrony

Warsztaty Zespołu Szkół Mechanicznych w Kołobrzegu oferują armatorom kutrów rybackich rybaki sprzęt pomocniczy: bobiny gumowe do lin sieciowych, reflektory radarowe, zaciski do lin, obciążniki do sieci, tuleje do lin, kausze, deski trałowe.

78–100 Kołobrzeg
ul. Młyńska 10
tel. 226 30

Porozumienia rybackie zawarte przez EWG z krajami trzecimi

Typ porozumienia rybackiego regulującego dostęp floty rybackiej EWG do strefy danego kraju	Kraj	Okres obowiązywania porozumienia	Roczne wypłaty z budżetu Wspólnoty z tytułu finansowych kompensacji w zamian za dostęp floty EWG do stref krajów trzecich w mln ECU	Uwagi
Porozumienie na zasadzie wzajemności	Norwegia	06.81 do 06.91	—	
	Szwecja	04.81 do 04.91	—	
	Wyspy Faroerskie	03.81 do 03.91	—	
Porozumienie oparte na wymianie dostępu do zasobów ryb w zamian za dostęp do rynku EWG	Kanada	01.82 do 12.87	—	1
Porozumienie oparte o dostęp do nadwyżek ryb	USA	11.84 do 06.89 przedłużono do 06.91		2
Porozumienie oparte o finansowe kompensacje	Angola	05.90 do 05.92	8,985	
	Zielony Przylądek	3 lata	0,870	3
	Komory	07.88 do 07.91	0,466	
	Wybrzeże Kości Słoniowej	3 lata	2,766	3
	Dominikana	3 lata	0,458	
	Gambia	07.90 do 06.93	1,370	
	Gwinea	01.90 do 12.91	3,750	
	Gwinea Bissau	06.89 do 06.91	5,965	
	Gwinea Równikowa	06.89 do 06.92	2,388	
	Mauritius	3 lata	0,700	3
	Madagaskar	05.89 do 05.92	1,266	
	Mauretania	08.90 do 07.93	9,670	
	Mozambik	01.90 do 12.91	3,425	
	Wyspy Świętego Tomasza i Książęce	06.90 do 05.93	0,725	
	Seszele	01.90 do 01.93	3,3	
	Senegal	05.90 do 04.92	15,0	
	Sierra Leone	2 lata	2,825	3
	Tanzania	2 lata	0,560	3
	Mozambik	3 lata	0,457	3
	Gabon	3 lata	3,050	3
Porozumienie oparte o dostęp do rynku z finansową kompensacją	Grenlandia	01.90 do 12.94	34,250	4
	Maroko	03.88 do 02.92	70,375	
Ogółem			172,621	

¹/Porozumienie ramowe zawarte de facto na czas nieokreślony, obowiązuje nadal.

²/Wymagane jest spełnienie różnych dodatkowych warunków.

³/Już nie obowiązuje.

⁴/Ustalono w 1990 r. dodatkową opłatę w wysokości 2,237 mln ECU za przekroczenie uzgodnionego poziomu połowów.

Źródło: Common Fisheries Policy in the Single Market, London 1991, s. XXIII.

Zasobów Łososia (NASCO) i Konwencji o Ochronie Morskich Żywych Zasobów w rejonie Antarktyki (CCAMLR). Oprócz podejmowanych wspólnie z innymi krajami działań na forum w/w organizacji i konwencji Wspólnota podpisała również szereg porozumień rybackich z krajami trzecimi, które umożliwiają łowienie przez flotę EWG ściśle określonych kwot poszczególnych gatunków ryb i w ściśle określonym czasie na wodach WSE krajów trzecich w zamian za odpowiednie rekompensaty finansowe lub zapewnienie tym krajom dostępu do Wspólnego Rynku (por. z tabelą).

Władze Wspólnoty zawarły też odpowiednie porozumienia z Norwegią i Szwecją w sprawie współpracy w zarządzaniu wspólnymi zasobami ryb na akwenach graniczących ze strefami tych krajów na Morzu Północnym i Bałtyckim. Można oczekiwać, że w najbliższym czasie podobne porozumienie zostanie zawarte także z Polską, o ile rzecz jasna dojdzie w końcu do podpisania porozumienia, w ramach umowy o stowarzyszeniu z EWG, o współpracy w dziedzinie rybołówstwa.

W najbliższych latach należy jednak liczyć się z wieloma różnymi inicjatywami takich państw jak Rosja, Kanada i Stany Zjednoczone, które od pewnego czasu dążą do zmiany istniejącego status quo i stopniowego ograniczenia połowów na części wód międzynarodowych przylegających do ich stref ekonomicznych. Tego rodzaju negocjacje, które mogłyby doprowa-

dzić do zmiany istniejącego "ładu morskiego" powinny jednak toczyć się pod auspicjami ONZ. Ogromna bowiem większość krajów świata podpisała w Montego Bay wynegocjowaną na forum ONZ Konwencję o Prawie Morza (władze Wspólnoty podpisały tę konwencję 7 grudnia 1984 r., ale do tej pory jej nie ratyfikowały). Wyznacza ona precyzyjnie prawa i obowiązki zarówno państw nadmorskich w zarządzanych przez nie wyłącznych strefach ekonomicznych, jak również innych państw korzystających z prawa swobodnej żeglugi i połowów na wodach międzynarodowych.

Jest jednak rzeczą mało prawdopodobną, aby okresowo nasilające się konflikty o dostęp do najbardziej wydajnych łowisk między władzami EWG i Kanadą, a także między z jednej strony Stanami Zjednoczonymi i Rosją, a z drugiej Japonią, Republiką Korei, Chinami i Polską oraz wieloma innymi państwami doprowadziły w najbliższym czasie do podjęcia negocjacji na forum ONZ nad uchwaleniem nowej konwencji międzynarodowej. Spory te rozwiązywane będą raczej w drodze bilateralnych negocjacji między zainteresowanymi stronami, czego przykładem może być osiągnięcie w ostatnim czasie porozumienia między Kanadą i władzami Wspólnoty w sprawie okresowego zaprzestania połowów dorsza na wodach Północnego Atlantyku bezpośrednio przylegających do kanadyjskiej strefy ekonomicznej.

Adam Gwiazda

Z kart historii

Przed 70 laty

● Latem 1922 r. Franciszek Letke założył w Gdyni warsztat szkutniczy i przystąpił do budowy łodzi oraz kutrów rybackich. Warsztat ten znajdował się nad brzegiem morza, na wysokości późniejszej tak zwanej Kolonii Rybackiej, przy dzisiejszej ulicy Waszyngtona.

Przed 60 laty

● W 1932 r. ogólny kryzys gospodarczy dotknął także polskie rybołówstwo morskie. W jednej z ówczesnych publikacji pisano na ten temat co następuje: "Gotówka otrzymywana ze sprzedaży ryb w 1932 r., trzykrotnie prawie mniejsza niż w 1930 r., zaledwie wystarczała rybakom morskim na własne wyżywienie i niezbędne wydatki związane z uprawianiem zawodu. Nie można było nabywać nowych statków, ani też spłacać zobowiązań ciążących na rybakach od kilku lat, a należnych instytucjom popierającym rozwój rybołówstwa morskiego. Zadłużenie rybaków pozostaje w dalszym ciągu dość duże i wynosi około miliona złotych."

Przed 45 laty

● Na zlecenie Morskiego Instytutu Rybackiego przybyli 10 sierpnia 1947 r. do Kołobrzegu dwa kutry z Gdyni (szyprowie A. i F. Netzlowie) z zadaniem przeprowadzenia rozpoznania pobliskich łowiisk. W tym samym czasie rybak Białkowski na kutrze "Świ 9" wyszedł ze Świnoujścia na połowy w rejonie Głębi Bornholmskiej. Były to "pierwsze kroki" naszego rybołówstwa kutrowego na zachodnim wybrzeżu.

Przed 40 laty

● Wytyczne do pierwszego po drugiej wojnie światowej perspektywicznego planu rozwoju polskiego rybołówstwa morskiego (do 1965 r.) opracowano w Gdyni w dniach 5 i 6 sierpnia 1952 r., przy udziale: F. Kirsteina, S. Łaszczyńskiego, A. Owsieńskiego, A. Ropelewskiego, W. Strąka i Z. Żebrowskiego.
● Statek baza rybołówstwa morskiego "Morska Wola" wyszedł z Gdyni 9 sierpnia 1952 r. w swój pierwszy rejs (jako statek-baza) na Morze Północne, gdzie w dniach 16 i 17 sierpnia przyjęto pierwszy ładunek ryb z ługotrawiera "Drop".

● Latem 1952 r. przedsiębiorstwo "Arka" zorganizowało pierwszą większą wyprawę swoich kutrów (9 statków 24-metrowych) na Morze Północne, gdzie poławiano śledzie, uzyskując średnio z jednego dnia połowów około 4,5 tony ryb. W czasie tych połowów korzystano z hollenderskiego portu Ijmuiden.

Przed 35 laty

● Minister żeglugi i gospodarki wodnej wydał zarządzenie z 2 sierpnia 1957 r. w sprawie zmian organizacyjnych w podległym mu urzędzie. Na tej podstawie przekształcono Generalny Inspektorat Przemysłu Rybnego (utworzony w marcu tego samego roku) w Departament Gospodarki Rybnej Ministerstwa Żeglugi i Gospodarki Wodnej, który rozpoczął działalność 1 września. Dyrektorem tego departamentu został L. Milanowski, mając dwóch zastępców: A. Niegolewskiego i A. Owsieńskiego.

Przed 30 laty

● W pierwszych dniach sierpnia 1962 r. cztery kutry z przedsiębiorstwa "Arka", dokonujące zwiadu rybackiego w rejonie Wysp Owczych, dotarły na wody w pobliżu Islandii. Rolę statku osłonowego tych kutrów spełniał holownik "Jantar" z Polskiego Ratownictwa Okrętowego.

Przed 20 laty

● W. Polaczek objął 1 sierpnia 1972 r. stanowisko dyrektora naczelnego Zjednoczenia Gospodarki Rybnej w Szczecinie (po S. Jaskólskim), a jego zastępcą do spraw handlowych został K. Nowaczyk.
● 12 sierpnia 1972 r. podniesiono banderę na nowym, oceanicznym statku badawczym MIR "Profesor Siedlecki". Po dwóch dniach statek ten wyszedł w miesięczny rejs kalibracyjny na Morze Północne.
● Przedsiębiorstwo "Gryf" przejęło 28 sierpnia 1972 r. ze Stoczni Północnej w Gdańsku pierwszy trawler-solarnię typu B-29 S/2.

Przed 15 laty

● Rząd szwedzki podjął 11 sierpnia 1977 r. jednostronną decyzję o utworzeniu własnej strefy rybołówczej na Bałtyku, co stało się bezpośrednią przyczyną podziału całego Bałtyku na narodowe strefy leżących nad nim państw. Środki masowego przekazu donosiły wówczas, że na około 45% powierzchni Bałtyku wyłączne prawo dokonywania połowów ryb będą mieli Szwedzi.

A. R.

"Gryf Pomorski" popłynął na złomowanie

Przedsiębiorstwo przemysłowo-usługowe rybołówstwa "Transocean" pożegnało jeden z najstarszych statków polskiej transportowej floty rybackiej: bazę "Gryf Pomorski", która wypłynęła ze Szczecina do portu Alang w Indiach, gdzie pocięta będzie na złom.

W drodze do Karaczi w Pakistanie, gdzie będzie złomowana, znajduje się inna baza rybacka — "Pomorze".

"Gryf Pomorski" (26 lat morskiego stażu) i "Pomorze" (25 lat) były zbudowane w Stoczni Gdańskiej. Wymagały coraz częstszych remontów — koszty przewyższały osiągnięte z ich eksploatacji zyski.

(pk)

Wydawca: Stowarzyszenie Rozwoju Rybołówstwa
Adres redakcji: 81-332 Gdynia, ul. Kołłątaja 1,
Red. naczelny: Zbigniew Karnicki tel. 20 28 25
Skr. redakcji: Przemysław Kuciewicz tel. 31 35 66
fax — 202831 tlx — 054348
Skład, łamanie i druk: Ośrodek Wydawniczy MIR
Gdynia, ul. Kołłątaja 1, tel. 20 17 28

Nowe warunki zamieszczania reklam i ogłaszania się w "Wiadomościach Rybackich"

Cala strona (450 cm ²)	2 500 000 zł
Pół strony	1 500 000 zł
Pow. 1 cm ² po przekroczeniu pół strony	5 000 zł
Pow. 1 cm ² poniżej pół strony	7 000 zł
Rabat 20% za zamieszczenie reklamy (ogłoszenia) w 2 lub więcej kolejnych numerach.	

Członkowie wspierający SRR mogą zamieszczać reklamy (ogłoszenia) bezpłatnie w ramach rocznego limitu 2 500 000 zł (dla opłacających roczną składkę powyżej 5 mln zł) lub 1 500 000 zł (dla opłacających składkę 5 mln zł i niższą).

Zamieszczając reklamę (ogłoszenie) w naszym miesięczniku korzystasz z możliwości dotarcia bezpośrednio do zainteresowanych branżą rybną.

REDAKCJA

Kanada ogranicza połowy ryb w swojej strefie ekonomicznej

Nasila się walka o dostęp do najbardziej wydajnych łowisk. Znajduje to odzwierciedlenie m.in. w ustawodawstwie poszczególnych państw, które — jak na przykład Kanada — starają się maksymalnie ograniczać połowy poszukiwanych ryb białych, w tym szczególnie dorsza i morszczuka zarówno w swojej strefie ekonomicznej, jak również na akwenach do niej przylegających.

Jest rzeczą jasną, że ograniczenia te dotyczą przede wszystkim zagranicznych armatorów, którzy muszą spełnić szereg warunków, aby uzyskać przydział kwoty połowowej na dany gatunek w ramach kanadyjskiej strefy ekonomicznej. W wydanym ostatnio przez ministra rybołówstwa tego kraju rozporządzeniu warunki te zostały tak obostrzone, aby maksymalnie utrudnić zagranicznym przedsiębiorstwom połowowym dostęp do kanadyjskich zasobów ryb.

Przed wszystkim przydział licencji połowowych i kwot połowowych na następny rok (1993) przyznawane będą dopiero wtedy, kiedy zaspokojone zostaną potrzeby w tym względzie firm krajowych. Innymi słowy żaden armator zagraniczny nie może liczyć na uzyskanie kwoty połowowej na dany gatunek, jeśli ogólnie dostępne kwoty połowowe zostaną w całości wykorzystane przez rybaków kanadyjskich. Ponadto władze Kanady zachęcają swoje firmy do podjęcia odłowów takich ryb, jak srebrzysty morszczuk i makrela, które dotychczas w większym stopniu były poławiane przez statki zagraniczne.

Należy zaznaczyć, że przydziały kwot połowowych statkom zagranicznym w kanadyjskiej strefie ekonomicznej są w 1992 r. o 40% mniejsze niż w 1991 r. i o ponad 63% niższe aniżeli w 1990 r. W 1992 r.

Kanada zezwoliła na wylowienie w swojej strefie ekonomicznej przez statki zagraniczne tylko 53 000 ton ryb (dla porównania w 1977 r. przydział ten wynosił aż 589 000 ton). Kwoty połowowe w tej strefie otrzymały w 1992 r. głównie takie kraje, jak Rosja, Japonia i Kuba, których statki poławiają buławika (grenadiera), srebrzystego morszczuka i srebrzyka — opalka. Są to zresztą najniższe kwoty połowowe, jakie kiedykolwiek przyznała Kanada obcym statkom rybackim. Ponadto obejmują one głównie rzadziej odławiane przez własną flotę rybacką gatunki ryb. Zagranicznym firmom połowowym nie wolno absolutnie łowić w ramach kanadyjskiej strefy ekonomicznej dorszy i innych ryb dennych.

Przyznanie przez władze Kanady kwot połowowych obcym krajom w przyszłych latach uzależnione będzie od ścisłej współpracy poszczególnych krajów z Kanadą w dziedzinie ochrony zasobów ryb na wodach międzynarodowych przylegających do kanadyjskiej strefy ekonomicznej. Od 1993 r. specjalny zespół ekspertów będzie doradzał ministrowi rybołówstwa Kanady, którym krajom można przyznać kwotę połowową na dany gatunek. Innym warunkiem będzie utrzymywanie przez dany kraj stabilnych stosunków handlowych i gospodarczych z Kanadą oraz rozwijanie handlu rybami i produktami rybnymi. Przykładowo w 1991 r. Kuba sprowadziła z Kanady ryby i produkty rybne — których zresztą nie można było w tym czasie sprzedać na innych rynkach — za prawie 2,4 mln dolarów USA. Dlatego też w 1992 r. kraj ten otrzymał odpowiednią kwotę połowową w ramach kanadyjskiej strefy ekonomicznej. Należy również dodać, że na każdym statku zagranicznym jest zatrudniony, na koszt zagranicznego armatora, kanadyjski inspektor, który skrupulatnie sprawdza wielkość i strukturę połowów danego statku w ramach 200-milowej strefy ekonomicznej zgodnie z przyznaną kwotą.

Moratorium na połowy dorsza

Przeprowadzona w ostatnich latach redukcja kwot połowowych przyznawanych zagranicznym armatorom nie doprowadziła jednak do poprawy stanu zasobów ryb białych w kanadyjskiej strefie ekonomicznej. Winą za ten stan rzeczy rząd kanadyjski obarcza statki rybackie EWG, a także innych krajów (w tej liczbie i Polski), które poławiają ryby białe (głównie dorsza) na akwenach bezpośrednio przylegających do kanadyjskiej 200-milowej strefy ekonomicznej. Dlatego też 2 lipca 1992 r. kanadyjski minister rybołówstwa, J. Crosbie wprowadził w życie moratorium na połowy dorsza na wodach przylegających do kanadyjskiej strefy (obszary 2J i 3KL) na okres najbliższych dwóch lat.

Krok ten podyktowany został katastrofalnym stanem zasobów tej ryby. Według szacunków kanadyjskich ekspertów zrzeszonych w Komitecie Doradczym Rybołówstwa Atlantyckiego biomasa dorszy przynajmniej trzyletnich w kanadyjskiej strefie oraz w/w obszarach 2J + 3KL wynosi obecnie od 530 000 do 700 000 ton. Dla porównania w latach 1960–61 stan tej biomasy wynosił ponad 1,6 mln ton. Natomiast dorszy siedmioletnich i starszych znajduje się w tym akwenie tylko ok. 50 000 do 110 000 ton (jest to najniższy

stan tych ryb od wielu lat). Wielkość połowów powinno się ustalać na poziomie ok. 20% stanu zasobów danego gatunku, aby zapewnić względnie optymalne warunki dla jego dalszej reprodukcji. Do końca czerwca 1992 r. wielkość ta (tj. około 50 tys. ton) została już wylowiona, w tym 10 000 ton dorsza wylowiły statki zagraniczne operujące na wodach przylegających do kanadyjskiej strefy ekonomicznej.

Drastyczne zmniejszenie zasobów dorsza, w tym szczególnie ryb trzyletnich i starszych, spowodowane zostało m. in. zmianami klimatycznymi (zimną pogodą w tym regionie oraz zmianami w zasoleniu wód), z powodu których stracono według ekspertów kanadyjskich ok. 500 tys. ton dorszy. Innym czynnikiem było niedyscyplinowanie rybaków kanadyjskich, którzy szczególnie w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych odławiali wiele dorszy niewymiarowych, wyrzucanych następnie za burtę. Wreszcie kolejną przyczyną tego stanu rzeczy, której szczególną uwagę poświęcają głównie kanadyjskie środki masowego przekazu, było "przełowienie" akwenów przylegających do strefy ekonomicznej Kanady przez statki zagraniczne.

Wprowadzenie dwuletniego moratorium na połowy dorsza nie wywołało — jak dotychczas — żadnej reakcji ze strony przedstawicieli EWG. Rzecznik Dyktoria Rybołówstwa EWG stwierdził tylko, że statki Wspólnoty zaprzestały połowów dorsza na w/w wodach międzynarodowych (2J i 3KL) przylegających do kanadyjskiej strefy ekonomicznej i władze EWG utrzymają moratorium na te połowy tylko do końca tego roku. Nie ma to jednak nic wspólnego z ogłoszonym jednostronnie przez Kanadę dwuletnim moratorium, lecz łączy się ściśle z wyczerpaniem przez statki Wspólnoty autonomicznych kwot połowowych na ten gatunek. Przedstawiciel rządu Kanady zamierza jednak w najbliższym czasie odwiedzić stolicę poszczególnych państw zachodnioeuropejskich i przede wszystkim Brukselę, aby uzyskać zgodę tych krajów na zaniechanie połowów dorsza we wskazanym akwenie do początku 1994 r. Wielka Brytania, która przewodniczy obecnie Radzie EWG popiera inicjatywę rządu Kanady, i należy się liczyć z tym, że władze Wspólnoty zgodzą się, jeśli nie na całkowity zakaz, to przynajmniej na znaczne ograniczenie połowów dorsza na wodach międzynarodowych przylegających do kanadyjskiej strefy ekonomicznej.

Problemem wewnętrznym Kanady jest sprawa rekompensaty strat wynikających z wprowadzenia moratorium, jakie poniosą do końca 1993 r. zarówno rybacy (szczególnie w regionie Nowej Fundlandii, gdzie dorsze stanowiły do niedawna 40% ogółu wyladunków ryb), jak również zakłady przetwórcze. Część tych zakładów będzie mogła przestawić się na przetwórstwo innych ryb (w tym szczególnie gromadnika), natomiast inne zmuszone zostaną do ograniczenia produkcji i redukcji zatrudnienia. Dla rybaków rozwiązaniem korzystniejszym wydają się rekompensaty pieniężne w proponowanej wysokości 225 dol. tygodniowo (podobną rekompensatę mają otrzymać pracownicy zakładów przetwórczych), bowiem połowy mocno już przeżebionej dorsza stały się dla wielu z nich zupełnie nieopłacalne.

Adam Gwiazda

Doświadczenia Islandii

Innym krajem, który stopniowo wprowadzał w życie podobny system przydziału indywidualnych kwot połowowych jest Islandia. W kraju tym flota rybacka liczyła na początku 1990 r. ok. 900 statków. Wyladunki ryb w portach islandzkich wynoszą średniorocznie ok. 1,6 mln ton, z czego połowę złowionych ryb przeznacza się na produkcję oleju i mączki rybnej. Rybołówstwo w tym kraju jest najważniejszym działem gospodarki narodowej. Udział tej branży w tworzeniu dochodu narodowego wyniósł w 1989 r. 17%, a w globalnym eksporcie tego kraju aż 76%. W rybołówstwie i przemyśle przetwórczym zatrudnionych było w tym roku 14% ogółu siły roboczej tego kraju.

Islandia wprowadziła u siebie omawiany system IZKP stopniowo, poczynając od 1976 r. po podjęciu połowów śledzi po czteroletnim okresie obowiązywania moratorium. Od tego czasu przez trzy następne lata przydzielano poszczególnym statkom określone kwoty połowowe, których nie można było w tym czasie swobodnie zbywać. Stały się one przedmiotem obrotu dopiero w 1979 r. Natomiast od 1981 r. zaczęto przydzielać indywidualnie zbywalne kwoty połowowe na gromadnika. Następnie w 1984 r. systemem tym objęto także połowy dorsza, plamiaka, czarniaka i morską karpia. Omawiane IZKP przydzielane były tylko statkom o pojemności powyżej 10 GRT. Początkowo alokacja tych kwot oparta została na udziałach statków i firm w ogólnie dostępnych połowach (TAC), które wynikały z historycznie nabytych praw (w praktyce brano pod uwagę średnioroczne połowy każdego ze statków w okresie ostatnich trzech lat).

Kwoty te można było swobodnie zbywać pomiędzy rybakami. Jednak transakcje te wymagały aprobaty stowarzyszenia rybaków, jeśli różne firmy (nie będące członkami danego stowarzyszenia) brały udział w takiej transakcji lub władz lokalnych, w przypadku transferu danej kwoty połowowej do innego regionu (firmy islandzkiej prowadzącej działalność połowową w innym regionie kraju). Roczne kwoty były przydzielane bez żadnych opłat przez Ministerstwo Rybołówstwa, lecz żaden z właścicieli tych kwot nie mógł być pewny, że w następnym roku również otrzyma tę samą kwotę połowową. Była to znaczna niedogodność, która wręcz uniemożliwiała planowanie działalności połowowej na czas dłuższy niż rok. Przy przydziale kwot ministerstwo brało pod uwagę przede wszystkim stan techniczny statku rybackiego oraz ilość dni, jakie w ciągu roku dany statek spędzał na połowach w morzu (tzw. minimum działalności połowowej). Przydzielone kwoty mogły być wycofane w dowolnym czasie, jeżeli wła-

W poszukiwaniu doskonałego systemu zarządzania rybołówstwem⁽²⁾

cicielowi udowodniono naruszenie obowiązujących przepisów rybackich. Początkowo IZKP były przydzielane na okres jednego roku, natomiast począwszy od 1988 r. Ministerstwo Rybołówstwa przydziela je na trzy lata.

Innym alternatywnym rozwiązaniem wprowadzonym w życie w Islandii było przydzielanie tym statkom rybackim, które nie godziły się z różnymi względów na proponowane im przydziały IZKP, tak zwanych kwot nakładu połowowego wyrażonych w dopuszczalnej liczbie dni, jakie w ciągu roku dany statek mógł spędzić na połowach. Kwota nakładu połowowego została tak ustalona, aby dany statek mógł złowić (mniej więcej) tę samą ilość ryb jak w przypadku przydziału odpowiedniej IZKP. Kwoty te były również wydawane bezpłatnie, lecz w odróżnieniu od IZKP nie można ich było swobodnie zbywać innym rybakom.

Wśród użytkowników IZKP oraz kwot nakładu połowowego występuje dość zgodna opinia, że system ten przyczynił się do wzrostu o ok. 10% efektywności połowów, jak również umożliwił bardziej sprawiedliwy dostęp firmom rybackim i indywidualnym rybakom do TAC. Do końca 1990 r. nie zanotowano — z jednym wyjątkiem — naruszenia obowiązujących przepisów. Pewne problemy pojawiły się w związku z brakiem skutecznej kontroli działalności połowowej mniejszych łodzi rybackich i braku ograniczenia ich nakładu połowowego. W najbliższym czasie władze Islandii zamierzają wprowadzić jednolite przepisy obowiązujące zarówno duże i średnie statki rybackie jak i małe łodzie, z wyjątkiem łodzi używanych tylko dla celów rybołówstwa sportowego i rekreacyjnego.

Jedną z przyczyn utrudniających racjonalizację działalności połowowej jest wydawanie wspomnianych IZKP tylko na trzy lata. Rybacy domagają się przydziału tych kwot na 15 lat lub na wieczne czasy. Trwają również dyskusje czy kwoty te można sprzedawać nabywcom spoza branży rybackiej, np. firmom zajmującym się przetwórstwem rybnym. Natomiast w kręgach rządowych

istnieją zwolennicy pobierania opłat za dotychczas nieodpłatnie przydzielane kwoty lub przynajmniej wprowadzenia oddzielnego podatku od przydzielonych IZKP. Dyskusje te jednak nie wywołały zmiany funkcjonującego systemu, który w Islandii nie doprowadził — w odróżnieniu od Nowej Zelandii — do koncentracji "produkcji i kapitału" (tj. działalności połowowej) w ręku tylko kilku największych firm. Wzrost poziomu efektywności połowów w Islandii był wszelako znacznie niższy niż w Nowej Zelandii. Jest to jednak cena, jaką władze Islandii zgadzają się zapłacić, aby nie utracić pełnej kontroli nad narodowymi zasobami ryb.

Doświadczenia Kanady

Także w rybołówstwie Kanady, które stanowi znaczącą gałąź gospodarki narodowej tego kraju, wprowadzono podobny do omawianego systemu IZKP system alokacji kwot połowowych. Od drugiej połowy lat osiemdziesiątych wyladunki ryb w portach tego kraju utrzymują się mniej więcej na tym samym poziomie 1,5 mln ton w 1987 r., 1,57 mln ton w 1989 r. i 1,6 mln ton w 1990 r. Kanadyjska flota rybacka liczyła przy końcu lat osiemdziesiątych około 36 000 statków, kutrów i mniejszych łodzi. W rybołówstwie (łącznie z przemysłem przetwórczym) zatrudnionych było w tym czasie ponad 87 tys. pracowników. Kanada zajmowała w 1990 r. 14. pozycję na liście największych, światowych producentów ryb, należała jednak do grona kilku największych na świecie eksporterów netto ryb i przetworów (wartość tego eksportu wyniosła w 1987 r. ponad 2,1 mld dolarów). Wśród ekspertów zajmujących się omawianą tu problematyką panuje dość zgodna opinia, że system zarządzania rybołówstwem kanadyjskim należy do bardziej skutecznych.

Faktem jednak jest, że pierwsze próby wprowadzenia w życie IZKP w odniesieniu tylko do połowów śledzi zakończyły się w 1976 r. niepowodzeniem i dopiero w 1982 r. Kanada zdecydowała się wprowadzić inne niż tradycyjne środki kontroli wielkości połowów oparte na tzw. przydziałach kwot połowowych poszczególnym przedsiębiorstwom (Enterprise Allocations) i tylko w odniesieniu do rybołówstwa dalekomorskiego połowiającego dorsza na Północnym Atlantyku. Należy zaznaczyć, że ok. 70% ogółu wyładunków ryb połowianych przez flotę kanadyjską pochodzi z Atlantyku, reszta (ok. 30%) z Pacyfiku i z rybołówstwa przybrzeżnego.

Wprowadzenie systemu alokacji kwot połowowych wymuszone zostało sytuacją, jaka panowała w rybołówstwie Kanady, szczególnie w odniesieniu do połowów dorsza, które do kwietnia każdego roku były otwarte dla wszystkich firm i indywidualnych rybaków. Jednak w 1981 r., tj. w roku poprzedzającym wprowadzenie w życie omawianego systemu alokacji kwot połowowych, ogólnie dostępne połowy dorsza zostały całkowicie wykorzystane do końca lutego. W następnych paru miesiącach ta sama sytuacja wystąpiła w połowach innych gatunków i od sierpnia 1981 r. większość kanadyjskiej floty rybackiej zmuszona została do pozostania "na sznurku". Tysiące rybaków i pracowników przemysłu przetwórczego utracili wtedy pracę.

Womawianym systemie przydziału kwot połowowych (głównie ryb białych) władze Kanady podzieliły na połowę ogólnie dostępne połowy tych ryb; z czego jedna część przypadła 20 tys. mniejszym kuterów przybrzeżnych, a druga — 150 pełnomorskim statkom rybackim. Trzydzieści największych firm połowowych otrzymuje swoje kwoty od Ministerstwa Rybołówstwa i Gospodarki Morskiej. Przydziały tych kwot stanowią określony procent ogólnie dostępnych połowów. Nie są więc wyrażone w tonach, tak jak to ma miejsce w Nowej Zelandii i odzwierciedlają wielkość połowów danej firmy w okresie ostatnich kilku lat (czynnik historyczny). Umożliwiają one firmom prowadzenie połowów wtedy, kiedy mają na to ochotę i przy użyciu takich statków, jakich dana firma chce i jest w stanie użyć. Odpada więc w ramach tego systemu element "wyścigu po rybę". Można sobie bowiem rozplanować połowy w czasie najbardziej odpowiadającym danej firmie. W ten sposób można również lepiej zorganizować marketing i zsynchronizować przetwórstwo z dostawami ryb, jak również przeciwdziałać okresowemu "zalewaniu" rynku poszczególnymi gatunkami ryb, co uderza najbardziej w interesy samych rybaków, bowiem prowadzi do spadku i fluktuacji cen w ciągu całego roku.

cdn.

Adam Gwiazda

Ceny ryb na Zachodzie i w Polsce

W miesiącach letnich występuje zwykle spadek cen na ryby we wszystkich prawie krajach europejskich. Z wielu różnych względów, w tym m.in. z powodu dosyć wysokich kosztów magazynowania, nie ulega jednak zwiększeniu w tym okresie import tych produktów. Poniższe zestawienie przedstawia ceny niektórych gatunków ryb na aukcji w Islandii. Tylko cena dorsza wzrosła o kilka procent w porównaniu do początku maja br., natomiast cena plamiaka zmniejszyła się o 9%, a halibuta aż o 38%.

Przeciętna cena w US dol. za 1 kg na aukcji rybnej w Islandii w czerwcu 1992 r.

Dorsz	1,38
Plamiak	1,56
Halibut grenlandzki	1,40
Karmazyn	0,58
Brosma	0,58
Molwa	1,03
Halibut	3,24
Gładzica	0,85
Zębacz	0,60
Czarniak	0,63

Źródło: Eurofish Report 1992, Nr 384.

Warto porównać przedstawione wyżej ceny ryb z notowaniami giełdy rybnej w Scheveningen w Holandii oraz jedynej w naszym kraju giełdy we Władysławowie.

Przeciętne ceny niektórych gatunków ryb na aukcji w Scheveningen
Cena 1 kg w guldach 26 czerwca 1992 r.

Dorsz (I gat.)	6,91
Dorsz (II gat.)	6,41
Turbot (I gat.)	21,48
Turbot (II gat.)	17,95
Sola (I gat.)	16,05
Sola (II gat.)	14,44
Gładzica (gat. I)	5,76
Gładzica (II gat.)	5,75

Źródło: Eurofish Report 1992, Nr 384.

(1 dol = 1,8 guldana)

Przeciętne ceny ryb na giełdzie we Władysławowie 29 06 1992 r. w zł/1 kg

Dorsz patroszony z głową	16 000
Dorsz patroszony bez głowy	19 000
Śledź (I gat.)	3 000
Śledź (II gat.)	2 400
Turbot	35 000
Łosoś (I gat.)	34 000
Łosoś (II gat.)	25 000
Flądra (I gat.)	2 800
Flądra (II gat.)	2 300

Źródło: Dzinne notowania giełdy rybnej we Władysławowie.

Z powyższych zestawień wynika, że ceny ryb w naszym kraju są w dalszym ciągu niższe, a w przypadku takich gatunków jak turbot o wiele niższe niż w krajach zachodnich. Przykładowo, 1 kg turbota (II gat.) na giełdzie w Scheveningen kosztował 26 czerwca 1992 r. prawie 18 guldów, tj. 136 800 zł, podczas gdy we Władysławowie tylko 35 000 zł. Eksport szczególnie ryb białych (dennych) i łososiowatych jest więc o wiele korzystniejszy niż ich sprzedaż na rynku krajowym, na którym z kolei coraz częściej pojawiać się będą głównie ryby pelagiczne, w tym także importowane z krajów zachodnich, gdzie utrzymuje się na nie niewielki popyt.

A. G.

GIEŁDA RYBNA

Średnie ceny na rynku europejskim wg FAO/Globefish 12 sierpnia 1992

Forma	Wielkość	Cena za kg		Kraj sprzedaży	Kraj pochodzenia	Trendy rynkowe
		oryginalna	USD			
DORSZ świeży, patroszony	nr 1 nr 2 nr 3 nr 4 nr 5	NLG 5,60 NLG 5,40 NLG 5,30 NLG 4,60 NLG 3,70	3,36 3,24 3,18 2,76 2,22	Holandia (aukcja)	Holandia	Rynek: umiarkowany Podaż: mała Popyt: umiarkowany
bloki filet. b/sk. b/ości	16,5 lbs	FRF 27,25	5,46			
filety b/sk. przekładane mrożone w morzu			5,40	Francja (cif)	Islandia	
bloki filet. b/sk. b/ości przekładane	16,5 lbs	PTAS 305	3,24	Hiszpania (ze statku)	Północny Atlantyk	
MINTAJ bloki filet. b/sk. b/ości	16,5 lbs		1,95	W. Brytania (cif)	USA	Rynek: nieaktywny Podaż: dobra Popyt: umiarkowany
HALIBUT grenlandzki filety		FRF 29,50	5,91	Francja (cif)	Islandia	Rynek: dobry Podaż: umiarkowana Popyt: dobry
ŚLEDŹ cały, świeży	3-4 szt./kg 4-5 szt./kg	DEM 1,28 DEM 1,20	0,87 0,81	RFN (cif) (bez cla)	Norwegia	Rynek: dobry Podaż: dobra Popyt: ograniczony
cały, mrożony na morzu	8-10 szt./kg	NLG 0,80	0,48	Holandia (fob)	Holandia	
bloki filet. ze skórą	12-16 szt./kg	NLG 1,55	0,93	Holandia (fob)	Holandia	
MAKRELA cała	400-600 g/szt.	DEM 0,95	0,64	RFN (cif)	Irlandia Norwegia	Rynek: dobry Podaż: umiarkowana Popyt: dobry
OSTROBOK cały, mrożony na morzu	4-6 szt./kg		0,38	Holandia (fob) dla rynku jap.	Holandia	Rynek: dobry Podaż: mała Popyt: duży
SZPROT cały, mrożony, bloki	10-12 cm./szt. > 12 cm/szt.		0,07 0,18	Polska (ze statku)	Bałtyk	Rynek: dobry Podaż: ograniczona Popyt: dobry
KALMAR Loligo, tuby w blokach	> 60 szt./kg		1,60	Francja cif	Indie	Rynek: stabilny Podaż: mała Popyt: umiarkowany
Illex, tuby oczyszczone, przekładane	5/7 szt./kg	PTAS 380	4,04	Holandia (cif)	Hiszpania	
ŁOSOŚ atlantycki świeży, z głową patroszony	2-3 kg/szt. 3-4 4-5 5-6	DEM 9,95 DEM 12,50 DEM 13,50 DEM 13,25	6,73 8,46 8,30 8,96	RFN (cif) (bez cla)	Norwegia	Rynek: stabilny Podaż: ograniczona Popyt: dobry
PSTRĄG tęczowy żywy	250-300 g/szt. 300-500 g/szt.	DEM 5,20 DEM 5,20	3,52 3,52	Dania (fob)	Dania	Rynek: stabilny Podaż: ograniczona Popyt: dobry
filety wędzone		BRF 410,0	13,49	Belgia (cif)	Belgia	
WĘGORZ świeży	150-200 g/szt. 200-350	LIT 12000 LIT 15000	10,73 13,42	Włochy (fob)	Włochy	Rynek: spokojny Podaż: duża Popyt: mały

PRZED XVIII SESJĄ MKRB

W dniu 19 sierpnia br. odbyło się w Morskim Instytucie Rybackim w Gdyni zorganizowane przez Departament Rybołówstwa Ministerstwa Transportu i Gospodarki Morskiej spotkanie przygotowujące stanowisko polskiej delegacji na XVIII Sesję Międzynarodowej Komisji Rybołówstwa Bałtyckiego, które odbędzie się w Warszawie 7–11 września br.

Na spotkanie zaproszone zostały wszystkie stowarzyszenia rybackie i bałtyckie przedsiębiorstwa połowowe. Jednak wiele z nich nie wykazało zainteresowania i na spotkanie nie przybyło. Z przedstawionej przez dr. J. Netzel (MIR) analizy wykorzystania przyznanych na rok 1991 Polsce kwot połowowych na Bałtyku wynika, że żaden z limitów nie został wykorzystany.

Jeśli chodzi o połowy śledzi, to odłowiono 51,1% (46 000 t) z przyznanej kwoty 90 tys. ton (81 000 t kwota + 9 000 t wymiana ze Szwecją). Przewidywane wykonanie w roku bieżącym winno być nieco wyższe i wynosić około 65 000 t. Podobnie wyglądają połowy szprotów. Na ogólny limit w 1991 r. — 43 tys. t odłowiono 23 200 t (53,9%), a połowy w roku 1992 szacuje się na około 35 000 t. Połowy dorsza przy maksymalnym nakładzie połowowym wyniosły w roku 1991 25 728 t, co stanowi 73,8% dostępnej kwoty połowowej (34 850 t). Przewidywane połowy w 1992 r. nie powinny przekroczyć 13 000 t przy kwocie połowowej 21 000 t. Zarejestrowane połowy łosia w 1991 (kwota 230 t) wyniosły 104,5 t (w tym

27,5 t połowy szwedzkie w ramach wymiany dwustronnej). Trzeba jednak zaznaczyć, że spora część połowów łosia "ucieka" oficjalnym statystykom.

Dr Netzel stwierdził, że o ile niskie połowy śledzi i szprotów w stosunku do przyznanych kwot wynikają z uwarunkowań ekonomicznych (niskie ceny, brak zbytu i środków na gromadzenie zapasów), to niższe od przyznanych kwot połowy dorsza wynikają z katastrofalnego

wadzenia zakazu połowów dorsza. Jest sprawą oczywistą, że wprowadzenie takiego zakazu będzie miało drastyczne skutki socjo-ekonomiczne, a praktycznie będzie oznaczać bankructwo wielu firm i rybaków. Dał temu wyraz dr S. Richert Sekretarz Zrzeszenia Rybaków Morskich, który przedstawił warunki, które zdaniem ZRM są niezbędne do spełnienia w przypadku wprowadzenia zakazu połowów dorszy. Są one następujące:

Kutry floty rybackiej wybrzeża środkowego łowią obecnie tyle dorszy miesięcznie, ile w ub. roku łowili dziennie. Rybacy bałtyccy w poszukiwaniu zarobków zaczęli swoje łodzie przerabiać na statki białej floty i wozic turystów i wczasowiczów po wodach przybrzeżnych Bałtyku. W taki sposób zarabia już sześciu rybaków.

stanu zasobów tego gatunku. Morski Instytut Rybacki od kilku lat, wspólnie z Międzynarodową Radą Badań Morza postuluje wprowadzenie drastycznych miar ochronnych dla dorsza, a obecnie w związku z dalszym spadkiem zasobów proponuje całkowity zakaz połowów tego gatunku. Zdaniem ekspertów MIR tylko całkowity zakaz pozwoli na odbudowę zasobów dorsza przy względnie sprzyjających warunkach hydrologicznych.

Formalny wniosek o wprowadzenie moratorium na połowy dorsza na Bałtyku począwszy od 1993 roku wpłynął do Sekretariatu Międzynarodowej Komisji Rybołówstwa Bałtyckiego od Litwy, Łotwy, Estonii i Rosji. Z informacji nieoficjalnych wynika, że również Szwecja rozważa możliwość wpro-

1. Zakaz połowu dorsza nie powinien dotyczyć rybaków łodziowych łowiących w strefie 3 Mm od brzegu.

2. Wyplacenie rybakom ekwiwalentu za utracone dochody w wysokości osiąganey zyskowności połowów dorsza tj. dla łodzi otwartych 35%, łodzi pokładowych 30%, kutrów do 18 metrów 25%, kutrów pozostałych 20% wartości dorsza.

3. Coroczne zarybiania wód przybrzeżnych około 700 tys. szt. smoltów troci wiślanej i 300 tys. szt. smoltów troci z rzek pomorskich oraz po 1,5–2,0 t węgorza szklatego na każdy zalew, celem utrzymania poziomu zasobów tych ryb dla zapewnienia opłacalnych połowów.

4. Zorganizowanie aukcji rybnych w oparciu o posiadaną infrastrukturę w portach rybackich. Gwarantowanie ceny na śledzia, szprota i flądrę zapew-

nijącej opłacalność połowu oraz skup w szczytach połowowych na zapasy dla zakładów przetwórstwa finansowanych przez Agencję Rynku Rolnego.

5. Niezbędne jest jak najszybsze wydanie odnośnych przepisów porządkujących uprawianie rybołówstwa, a także konsekwentne egzekwowanie ich stosowania.

6. Utworzenie warunków umożliwiających zakup paliwa i smarów po cenach bez podatku i cła. Nie dyskutując realności spełnienia tych warunków trzeba stwierdzić, że problemy opłacalności rybołówstwa wymagają pilnej uwagi resortu i rządu.

Zebranie zaleciło, aby polska delegacja na posiedzeniu Komisji Bałtyckiej dążyła raczej do ustalenia możliwie najniższego poziomu dopuszczalnego połowu dorsza zamiast moratorium. Odnośnie limitów połowowych na śledzie i szproty zebrani zwrócili uwagę, że aby wykonać przyznane Polsce limity muszą być stworzone odpowiednie rozwiązania ekonomiczne. Przedsiębiorstwa nie posiadają wystarczających środków, aby gromadzić zapasy mrożonych ryb dla zakładów przetwórczych. Doprowadza to do paradoksalnej sytuacji, że zakłady przetwórcze importują surowiec, kiedy przy stworzeniu zapasów mogłyby go otrzymać od przedsiębiorstw krajowych. Społeczność rybacka oczekuje, że Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej, odpowiadające za rybołówstwo, w najbliższym czasie podejmie niezbędne działania, w przeciwnym wypadku rybołówstwo upadnie.

(ZK)

JESTEŚ ZAINTERESOWANY ROZWOJEM POLSKIEGO PRZEMYSŁU RYBNEGO
I JEGO DOSTOSOWANIEM DO NOWYCH WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA
GOSPODARKI NARODOWEJ?

CHCESZ WSPÓŁDZIAŁAĆ Z INNYMI W TYM CELU?

ZAPISZ SIĘ DO STOWARZYSZENIA ROZWOJU RYBOŁÓWSTWA!

W Biurze Stowarzyszenia, ul. Kollątaja 1, 81–332 Gdynia,
tel. (058) 20–17–28, w. 237, można otrzymać Statut i załatwić niezbędne formalności.

List związkowców — rybaków do Prezydenta i Pani Premier

Wszystkie działające w PPDiUR "Gryf" w Szczecinie związki zawodowe wystosowały do Prezydenta, Pani Premier i kilku innych adresatów list w sprawie polityki gospodarczej oraz sytuacji polskiego rybołówstwa dalekomorskiego. W liście tym obok szeregu postulatów dotyczących całokształtu gospodarki, sformulowano także żądania odnoszące się szczególnie do rybołówstwa. Związkowcy domagają się m. in.:

- natychmiastowego określenia strategicznych kierunków polityki państwa wobec rybołówstwa dalekomorskiego,

- podjęcia interwencjonizmu państwowego na rzecz uruchomienia polityki antyrecesyjnej, w tym dla rybołówstwa,

- podjęcia przez Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej skutecznych działań dla zapewnienia równoprawnego dostępu do łowisk światowych dla polskiej dalekomorskiej floty rybackiej,

- dokonania analizy sektorowej branży rybołówstwa dalekomorskiego i opracowania spójnej strategii jej funkcjonowania,

- ustanowienia realistycznego systemu kredytowego w układzie krajowym i międzynarodowym dla branży, z uwzględnieniem jej specyfiki i przy wykorzystaniu koncepcji opracowanych przez fachowców z przedsiębiorstw połowowych,

- wyłączenia z podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych dodatków dewizowych za pobyt w morzu poza granicami kraju.

Autorzy listu ostrzegają, że zaniechanie podjęcia postulowanych spraw doprowadzi do załamania branży, aresztowania całej polskiej floty rybackiej za długi w portach zagranicznych i jej wyprzedaż za grosze. Należy się liczyć z tym, że za granicą pozostanie kilka tysięcy rybaków, których ściągnięcie do kraju i późniejsze utrzymanie obciąży budżet państwa. Autorzy listu szacują, że koszt niekontrolowanej upadłości branży przekroczy dwa biliony złotych.

(pk)

23 maja 1992 r. minister transportu i gospodarki morskiej wydał rozporządzenie w sprawie kwalifikacji zawodowych i składu załóg polskich statków morskich (ogłoszone w Dz. U. Nr 49, poz. 227). Przepisy rozporządzenia określają kwalifikacje zawodowe członków załóg polskich statków morskich, wymagane do zajmowania stanowisk oficerskich i nieoficerskich oraz skład załóg niezbędny dla bezpieczeństwa żeglugi. Przepisy te dostosowane są do międzynarodowej konwencji o wymaganiach w zakresie wykształcenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht (Konwencji STCW) sporządzonej w Londynie dnia 7 VII 1978 r.

Wobec powyższego zawarcie umowy o pracę na morskich statkach handlowych wymaga posiadania odpowiednich kwalifikacji zawodowych, stwierdzonych dyplomem lub świadectwem oraz praktyką morską określoną w cytowanym rozporządzeniu.

Kwalifikacje zawodowe członków załóg polskich statków morskich

dzeniu. Niezgoda pracowników z kwalifikacjami z wymogami powoduje zatem, iż umowa o pracę jest wadliwa.

W zakresie kwalifikacji zawodowych nie ma możliwości stosowania art. 18 & 2 kp, a tym samym nie ma możliwości stosowania automatyzmu polegającego na częściowym unieważnieniu umowy i wprowadzeniu w to miejsce postanowień określonych przepisami prawa. W prawie cywilnym czynność prawna sprzeczna z ustawą (albo rozporządzeniem wydanym na podstawie ustawy) z mocy prawa jest nieważna. Natomiast w prawie pracy, w stosunku do umów o pracę doktryna opowiada się w zasadzie przeciw konstrukcji bezwzględnej nieważności w razie jej wadliwości. Wskazuje się na potrzebę uwzględnienia odrębności stosunków prawa pracy, a zwłaszcza podkreśla się, że pracownik działający w dobrej wierze nie powinien być narażony na unieważnienie postanowień umownych.

W prawie pracy działają mechanizmy ochronne, które powodują, iż stwierdzenie wadliwości takiej umowy powinno skłonić partnerów stosunku pracy do przerwania łączącej ich więzi prawnej, jednakże w sposób możliwie najmniej drastyczny dla pracownika. Może się bowiem zdarzyć, iż pracownik na określonym stanowisku wykonuje pracę właściwie, czyli dysponuje niezbędnymi wiadomościami i umiejętnościami, a więc posiada rzeczywiste kwa-

lifikacje i wówczas tę wadliwość można usunąć poprzez uzupełnienie przez pracownika kwalifikacji formalnych. Może się jednak zdarzyć odwrotnie. Pracownik posiada dyplom (świadectwo), ale w trakcie pracy wykazuje brak rzeczywistych kwalifikacji zawodowych. Wówczas zgodnie z ustawą o pracy na morskich statkach handlowych (art. 51 pkt. 3) kapitan może polecić pracownikowi wykonywanie innej pracy aniżeli określona w umowie.

Dodatkowo należy podkreślić, iż funkcja ochronna prawa pracy zasadę uprzywilejowania pracownika odnosi oczywiście do sytuacji, w których strony działają w dobrej wierze. Nawiązanie natomiast stosunku pracy pod wpływem błędu np. w związku z udzieleniem przez kandydata do pracy informacji niezgodnych z prawdą czy przedłożenia sfałszowanych dokumentów, wyłącza możliwość powoływania się na względy ochronne.

Aktualnie obowiązujące rozporządzenie w sprawie kwalifikacji zawodowych załóg — w porównaniu z poprzednim — ujednoliciło wymogi w tym zakresie, rezygnując z dawnego podziału na zawody marynarza i rybaka. Stawia jednakowe wymogi kwalifikacyjne wobec wszystkich pracowników morskich statków handlowych, pozostawiając jedynie konieczne kryterium podziału na kwalifikacje oficerskie i nieoficerskie oraz uwzględnia specyfikę poszczególnych służb: pokładowej, maszynowej i radiokomunikacyjnej.

Dotychczasowe dyplomy oficerów i marynarzy podlegają wymianie na odpowiednie dyplomy i świadectwa przewidziane w rozporządzeniu do dnia 31.XII.1995 r. (świadectwo rybaka podlega wymianie na świadectwo marynarza itd.). Świadectwo złożenia egzaminów na poszczególne stopnie oficerskie i nieoficerskie wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują ważność.

Na zakończenie ważne informacje w skrócie: na praktykę pływania składają się wszystkie okresy pływania na morskich statkach handlowych (zagranicznych również) oraz na polskich statkach morskich, honorowane są dyplomy oficerskie lub zagraniczne świadectwa nieoficerskie wydane na podstawie Konwencji STCW, obowiązuje nadal zaświadczenie o spełnieniu warunków zdrowotnych.

Danuta Kilian-Surdykowska

Polscy rybacy na łowiska Gwinei Równikowej

W Ministerstwie Transportu i Gospodarki Morskiej podpisano w połowie lipca umowę między Polską a Gwineą Równikową. Otwiera ona wody terytorialne Gwinei dla polskiej floty rybackiej. Popłyną tam kuty łowiące dotychczas na Bałtyku. Gwinea udzieli Polsce licencji na połów ryb, mięczaków i skorupiaków.

Zawarcie umowy pomiędzy Polską a Gwineą Równikową w sprawie udostępnienia polskiemu rybołówstwu tamtejszych łowisk zostało z zainteresowaniem przyjęte przez polskich rybaków bałtyckich — stwierdzają dyrektorzy helskiej "Kogi" Lucjan Błaszczuk i władysławowski "Szkunera" Zbigniew Flasiński. Zgodnie z umową na afrykańskich wodach będzie mogło znaleźć za-

trudnienie 11 polskich kutrów.

Oczekiwane jest przybycie na Wybrzeże przedstawicieli międzynarodowego konsorcjum, które ma być partnerem ze strony polskiej i gwinejskiej w utworzeniu projektowanych joint ventures. Z polskiej strony w grę wchodzi nie tylko przedsiębiorstwa rybackie i rybacy indywidualni, ale także stocznie — remontowa "Nauta" i produkcyjna "Wisła". Wstępny projekt przedsięwzięcia przewiduje bowiem zorganizowanie w Gwinei od podstaw bazy rybackiej z usługami remontowymi oraz dostawą statków budowanych z myślą o warunkach tamtejszego rybołówstwa.

Z gwinejskiej umowy nie skorzystają raczej przedsiębiorstwa dalekomorskie, skądinąd pilnie poszukujące łowisk. Idzie bowiem głównie o połowy na wodach przybrzeżnych, do czego przemysłowe trawlerzy nie są przystosowane.

Zainteresowanie rybaków bałtyckich odległymi łowiskami związane jest z obserwowanym od kilku lat stałym zmniejszeniem się zasobności naszego morza. W tym roku połowy są o połowę mniejsze od nie najlepszych ubiegłorocznych.

P. K.

Podział Przedsiębiorstwa Połowów Dalekomorskich

Trzy spółki i jeden państwowy zakład powstaną w wyniku podziału świnoujskiego Przedsiębiorstwa Połowów Dalekomorskich i Usług Rybackich "Odra".

Dwie pierwsze spółki "Euroodra" i "Sterpol" mają rozpocząć działalność już 1 września. "Euroodra" eksploatować będzie dużą chłodnię i zajmie się także przetwórstwem ryb. "Sterpol" — dysponujący stoczną przystąpi do świadczenia usług kontrahentom krajowym i zagranicznym.

W dalszej przyszłości powstanie także spółka "Odra—Łąd" do eksploatacji nabrzeży oraz usług transportowych. Równocześnie utworzone zostanie Przedsiębiorstwo Państwowe "Odra—Flota M.", w którego dyspozycji znajdzie się 17 dalekomorskich trawlerów.

Towarzyszyć ma temu "odchudzanie" przedsiębiorstwa, które pozbędzie się m. in. zakładowych mieszkań oraz części terenów, obiektów i urządzeń.

Restrukturyzacja ma się przyczynić do oddłużania przedsiębiorstwa. Rada miejska Świnoujścia zrezygnowała z ok. 15 mld roszczeń wobec "Odry" i stała się udziałowcem jednej ze spółek z takim właśnie wkładem. Udział w spółkach proponuje się też innym przedsiębiorstwom, wobec których "Odra" jest zadłużona.

(pk)

Ceny skupu ryb w lipcu 1992 r.

Po pewnym zastoju cenowym w czerwcu, kiedy nie występowały znaczniejsze wahania cen skupu ryb na giełdzie we Władysławowie, w lipcu nastąpiło nieznaczne ożywienie. Nie odnosi się ono jednakowo do wszystkich gatunków ryb.

W lipcu nastąpiło nieznaczne tylko wahnięcie w górę cen dorsza, za którego płacono jednak nadal bardzo niską cenę (za średniego od 16 500 do 17 000 zł). Dla porównania w kwietniu cena ta wynosiła 21 000 zł.

Spadły także ceny śledzi, które i tak wykazują zawsze niski poziom w stosunku do kosztów połowów oraz do cen ukształtowanych na rynku detalicznym. I tak, za śledzia dużego BD I płacono pod koniec miesiąca 3 200 zł, a najniższa cena w lipcu wynosiła 2 900 zł, natomiast za małego spadła nawet do 1 400 zł. W tym samym czasie w handlu detalicznym za śledzia całego konsument płacił 9 000—10 000 zł.

Lipiec był kolejnym miesiącem wzrostu cen łosia. Za dużego płacono już maksymalnie 38 000 zł (w kwietniu 32 000 zł i w czerwcu 34 000 zł). Podobne tendencje wystąpiły też w innym asortymencie tego gatunku.

Również nieco wzrosły ceny za flądry, za które płacono od 2 800 do 3 200 zł (DI) i 2 000—2 500 zł (D II).

Z. P.

Notowania cen skupu ryb we Władysławowie w lipcu 1992 r. (zł za kg)

Gatunek	Asortyment	Notowania skrajne		15.07.	31.07.
		najwyższe	najniższe		
Dorsz	M 33—44 cm	16 000	15 500	15 500	16 000
	patr. z gł.				
	S 44—70 cm	17 000	16 500	16 500	17 000
	D > 70 cm	16 000	15 500	15 500	16 000
Dorsz patr.	bez gł.	15 500	15 000	15 000	15 500
Śledź	BD I > 24 cm	3 200	2 500	2 600	3 200
	D I 22—24 cm	2 800	2 200	2 500	2 800
	S I 16—22 cm	2 000	1 400	1 600	1 800
Łosoś	D I	38 000	36 000	36 000	38 000
	S I	29 000	27 000	27 000	29 000
	M I	19 000	17 000	17 000	19 000
	wybrakowane	14 000	12 000	12 000	14 000
Belona	cała	9 000	9 000	9 000	9 000
Flądra	cała D I	3 200	2 800	3 000	3 200
	cała M I	2 500	2 000	2 300	2 200
Wątroba dorszowa	konsumpcyjna	3 000	3 000	3 000	3 000
	niekonsump. I	1 000	1 000	1 000	1 000
	niekonsump. II	500	500	500	500
Odpady	twarde	250	250	250	250
	mieszane	150	150	150	150
	śledziowe	100	100	100	100

KRÓTKO ZE ŚWIATA

Japonia zamawia longlajnery dla Rosjan

W ubiegłym roku Fishing News International doniósł, że Rosja poszukuje kraju, który zaoferowałby najlepsze warunki na dostawę 30 longlajnerów (takłowców). Obecnie japońska firma handlowa Nachimo Co., Ltd i Soviknes Verft A/S (Norwegia) podpisały kontrakt na budowę 2 longlajnerów zamrażalniczych dla floty rosyjskiej bazującej we Władywostoku. Statki te o długości 46,5 m i 28-osobowej załodze przewidziane są do połowu halibuta i dorsza pacyficznego za pomocą sznura haczykowego (longline) z 32 tysiącami haczyków w ramach tzw. Autoline Systems opracowanego przez norweską firmę Mustad (producent haczyków o światowej renomie). Mowa jest o budowie dalszych jednostek.

(FNI NR 7/92 — SJM)

Technologia satelitarna dla rybołówstwa

Szeroko stosowana w nawigacji technologia satelitarna wkracza coraz szerzej do komunikacji z użyciem fonii, dzięki przewadze, jaką ma nad formami tradycyjnymi (radio SSB, telefonia komórkowa). Firma COMSAT Mobile Communications przygotowała do praktycznego stosowania nowy typ usług komunikacyjnych Inmarsat M pod nazwą Mobile Link. Cena jednej minuty dla Mobile Link wyniesie 5,50 USD w porównaniu do 10 USD dla istniejącego systemu Inmarsat A. Przewiduje się dalszy spadek cen tych usług w miarę powiększania ilości użytkowników. Obecny system ma ich około 18 tys., gdy tymczasem dla nowego potencjalny rynek ocenia się na setki tysięcy. Właściciele nawet małych jednostek pływających będą w stanie korzystać z tego systemu, który pozwala na łączność o zasięgu światowym, jest niewrażliwy na warunki pogodowe i umożliwia zapobieganie podsłuchowi.

(FNI NR 7/92 — SJM)

Norwegia łagodzi przepisy

Obecne przepisy norweskie zabraniają obcym statkom wyładunku ryby pochodzącej z ich połowów w portach Norwegii. Nowe przepisy usuwają ten zakaz, co zabezpieczy stałe dostawy ryb do przetwórstwa na lądzie. Upřednio obowiązywały licencje na eksport z Norwegii ryb i przetworów rybnych. W ubiegłym roku licencjonowanie zostało zniesione. Posunięcia te mają uczynić norweski przemysł rybny bardziej zyskowym i konkurencyjnym.

(FNI NR 7/92 — SJM)

Kanada inwestuje w obniżkę kosztów patrolowania swoich wód

Kanada wydaje rocznie 100 mln dolarów na patrolowanie swoich wód. Dlatego rozważa wprowadzenie zintegrowanego zarządzania rybołówstwem przy pomocy REMS (Remote Electronic Monitoring Systems) z użyciem technologii satelitarnej, co umożliwi zbieranie danych o ruchu statków rybackich i ich połowach na bieżąco. Statki i samoloty patrolowe oraz obserwatorzy na licencjonowanych jednostkach łowczych sprawowałyby jedynie kontrolę wyrwykową. W efekcie przewiduje się znaczne obniżenie kosztów zarządzania rybołówstwem nie tylko w odniesieniu do floty kanadyjskiej, ale również do obcej połowiącej w kanadyjskiej strefie wyłącznej (EEZ).

(FNI NR 7/92 — SJM)

Rosja stawia na rozwój rybołówstwa przybrzeżnego

Niewiele informacji dochodzi do środków masowego przekazu na temat aktualnych tendencji rozwojowych rybołówstwa Rosji. Znanie są między innymi przypadki wydzierżawiania trawlerów radzieckich wraz z załogami obcym armatorom, jak również liczne przypadki wycofywania z eksploatacji wielu trawlerów—przetwórn z powodu wyższych kosztów połowów od spodziewanych zysków. Niedawno władze Rosji złożyły w norweskiej stoczni "Kimek/A/S" zamówienie na budowę 100 przybrzeżnych statków rybackich o długości od 40 do 60 metrów. Statki te mają zostać dostarczone poszczególnym rosyjskim firmom rybackim w terminie od 4 do 5 lat od daty podpisania w/w kontraktu. Powyższy fakt świadczy o tym, że Rosja zamierza obecnie położyć większy nacisk na eksploatację zasobów ryb znajdujących się we własnej strefie ekonomicznej, w tym szczególnie na przybrzeżnych akwenach. Prawdopodobnie więc dalszej redukcji ulegnie — stopniowo — dalekomorska flota rybacka tego kraju.

A. G.

Wzrost spożycia ryb w Niemczech

Niemcy są jednym z nielicznych krajów zachodnioeuropejskich, w którym następował w ostatnich kilku latach stały wzrost spożycia darów morza. W zachodnich landach tego kraju spożycie ryb i przetworów wyniosło w 1991 r. 15

kg na głowę jednego mieszkańca w porównaniu do 12,6 kg w 1988 r., 13,5 kg w 1989 r. i 14,5 kg w 1990 r. Ten sam wskaźnik dla całych Niemiec (łącznie z landami wschodnimi, dawną NRD) wyniósł w 1991 r. ok. 13 kg per capita. Spożycie darów morza wzrasta w tym kraju od 1987 r., kiedy konsumenci niemieccy znacznie ograniczyli zakupy ryb z powodu wykrycia nicien w niektórych gatunkach ryb dostarczanych na rynek.

A. G.

Rosja zakupuje trawler—przetwórn w Grenlandii

Notowany ostatnio na Grenlandii brak dorsza to jedna z przyczyn sprzedaży Rosji grenlandzkiego trawlera—przetwórn "Nepilik" (dawniejszy brytyjski "Ross Valiant") zbudowanego w roku 1964. Statek ten będzie łowił pod banderą Rosji w oparciu o port na Kamczatce (Korski Rybozawod). Statek sprzedany został po bardzo atrakcyjnej dla Rosji cenie, a przedstawiciel norweskiej firmy pośredniczącej w sprzedaży Endre Remay oświadczył, iż w najbliższej przyszłości należy spodziewać się większej liczby statków sprzedanych Rosji tą drogą.

(FNI NR 5/92)

Niemcy zacieśniają współpracę z Rosją w dziedzinie rybołówstwa

W czasie niedawnej (17 lipca 1992 r.) wizyty Waltera Kittela, Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Niemiec w St. Petersburgu doszło do odnowienia współpracy między rosyjskim przemysłem rybnym i wieloma przedsiębiorstwami z dawnej NRD, które zainteresowane są ścisłym rozwojem współpracy z dalekomorską flotą rybacką Rosji. Minister Kittel podkreślił w czasie spotkania z dziennikarzami na wystawie "Przetwórstwa Rybnego 1992", że Niemcy zainteresowane są współpracą długookresową. Firmy niemieckie chciałyby kupować od rosyjskich rybaków dorsza i inne ryby białe zarówno w ramach kontraktów zawieranych na dłuższy okres, jak również na podstawie kontraktów jednorazowych. Ostatnio oba kraje podpisały umowę na dostawę dwóch statków rybackich ze stoczni w Stralsundzie dla kompleksu rybackiego w Murmańsku. Statki te zostały zbudowane w stoczni niemieckiej jeszcze przed upadkiem ZSRR. Z powodu jednak braku dewiz władze Rosji nie miały za nie czym zapłacić. Obecnie część należności za w/w statki spleciona zostanie dostawami ryb.

A. G.